

Zarząd Województwa Lubelskiego

**INFORMACJA DOTYCZĄCA DZIAŁAŃ
W ZAKRESIE EWALUACJI
REGIONALNEGO PROGRAMU
OPERACYJNEGO
WOJEWÓDZTWA LUBELSKIEGO**

na lata 2007 – 2013

zrealizowanych w roku 2011

**PROGRAM
REGIONALNY**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

WOJEWÓDZTWO
LUBELSKIE

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Lublin, kwiecień 2012 r.

Spis treści:

Wprowadzenie	3
1. Informacje dotyczące zrealizowanych badań ewaluacyjnych oraz wdrożonych rekomendacji w 2011 r.	4
2. Informacje dotyczące działań podjętych w zakresie budowy potencjału ewaluacyjnego	7

Załącznik nr 1 Tabela rekomendacji z badania „Ocena znajomości Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007 – 2013 wśród mieszkańców Lubelszczyzny”

Załącznik nr 2 Tabela rekomendacji z badania „Weryfikacja wartości docelowych wskaźników Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007 – 2013”

Załącznik nr 3 Tabela rekomendacji z badania „Analiza komplementarności projektów RPO WL z innymi interwencjami finansowanymi ze środków UE na terenie Lubelszczyzny”

Wprowadzenie

Zgodnie z *Wytycznymi nr 6 w zakresie ewaluacji programów operacyjnych na lata 2007-2013* wydanymi przez Ministra Rozwoju Regionalnego 30 maja 2007 r. oraz zgodnie z *Planem ewaluacji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007-2013* przyjętym przez Zarząd Województwa Lubelskiego uchwałą nr CVIII/1155/08 z dnia 25 stycznia 2008 r. Instytucja Zarządzająca RPO WL zobowiązana jest do sporządzania do końca marca każdego roku informacji dotyczącej działań w zakresie ewaluacji zrealizowanych w roku poprzednim.

W związku z powyższym niniejszy dokument zawiera informacje na temat działań w zakresie ewaluacji zrealizowanych w roku 2011. Składa się on z dwóch części. Pierwsza zawiera informacje dotyczące badań ewaluacyjnych zrealizowanych w roku 2011. W drugiej części opisano działania podjęte w zakresie budowy potencjału ewaluacyjnego, w tym dotyczące budowy struktur, rozpowszechniania wiedzy i informacji na temat ewaluacji oraz współpracy ze środowiskami eksperckimi.

Komórką odpowiedzialną za opracowanie projektu *Informacji dotyczącej działań w zakresie ewaluacji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007-2013 zrealizowanych w roku 2011* jest Jednostka Ewaluacyjna, której funkcje pełni Oddział Monitorowania i Ewaluacji RPO w Departamencie Regionalnego Programu Operacyjnego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego w Lublinie. Projekt dokumentu jest konsultowany z Grupą Sterującą ewaluacją. *Informacja dotycząca działań w zakresie ewaluacji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007-2013 zrealizowanych w roku 2011* jest zatwierdzana przez Zarząd Województwa Lubelskiego. Jest ona również przekazywana do akceptacji przez Krajową Jednostkę Oceny.

1. Informacje dotyczące zrealizowanych badań ewaluacyjnych oraz wdrożonych rekomendacji w 2011 r.

ZREALIZOWANE BADANIA					
Instytucja inicjująca ewaluację	Nazwa badania	Koszt badania	Termin realizacji	Nazwa wykonawcy badania	Wdrożone rekomendacje Uwagi
IZ RPO	Analiza zaangażowania i możliwości JST oraz MŚP w aplikowaniu o środki w ramach RPO WL	60 530,88 zł	7.01.2011 – 8.03.2011	Public Profits Sp. z o.o. Poznań,	Tabele rekomendacji z badania zawiera załącznik nr 1

Opis badania

Cel badania: Określenie działań prowadzących do trafnego – to znaczy odpowiadającego na potrzeby potencjalnych beneficjentów - zarządzania (planowania, wdrażania) rozdysponowaniem środków z RPO WL na lata 2007 – 2013 przez Instytucję Zarządzającą oraz Instytucję Pośredniczącą II stopnia.

Cele szczegółowe:

1. Określenie stopnia zainteresowania i zaangażowania JST i MŚP w wykorzystywanie środków z RPO WL oraz ich kierunków;
2. Zdiagnozowanie zdolności i możliwości JST i MŚP w aspekcie aplikowania o środki z Programu;
3. Zidentyfikowanie barier i problemów JST i MŚP związanych z przystąpieniem do procesu aplikowania o środki w ramach RPO WL;
4. Określenie czynników wpływających na wzrost zainteresowania i stymulowanie aktywności JST i MŚP w aplikowaniu o dofinansowanie w ramach Programu.

Zastosowane metody i techniki badawcze:

- **wywiady telefoniczne wspomagane komputerowo (CATI)** - z przedstawicielami JST województwa lubelskiego, w tym samorządów gminnych, powiatowych i samorządu województwa (n=220) oraz przedstawiciele firm z sektora MŚP funkcjonujących w województwie lubelskim (n=512);
- **indywidualne wywiady pogłębione (IDI)** - wzięli w nich udział przedstawiciele JST (n=3), MŚP (n=3) oraz firm konsultingowych, które specjalizują się w pozyskiwaniu środków finansowych i realizacji projektów w ramach funduszy unijnych, w tym RPO WL (n=2);
- **panel ekspertów** – wzięli w nim udział członkowie zespołu badawczego, przedstawiciele instytucji odpowiedzialnych za wdrażanie RPO WL oraz reprezentanci JST i MŚP.

IZ RPO	Analiza poziomu wykorzystania środków dostępnych w konkursach o dofinansowanie projektów w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007 – 2013	42 580,83 zł	6.04.2011 – 15.06.2011	Zachodniopomorska Grupa Doradcza Sp. z o.o., Szczecin	Tabelę rekomendacji z badania zawiera załącznik nr 2
--------	--	--------------	------------------------	--	---

Opis badania

Cel badania: Uzyskanie rekomendacji mających na celu określenie alokacji środków zapewniającej skuteczność realizacji RPO WL poprzez zweryfikowanie dotychczasowej struktury alokacji i poziomu jej wykorzystywania.

Cele szczegółowe:

1. Wskazanie rekomendacji na przyszły okres programowania odnośnie prawidłowego doboru i definiowania wskaźników na poziomie Programu.
2. Uzyskanie pogłębionej wiedzy na temat poziomu wykorzystania alokacji środków w ramach RPO WL.
3. Identyfikacja przyczyn niewykorzystania alokacji w poszczególnych działaniach.
4. Analiza poziomu wykorzystania alokacji w odniesieniu do stopnia realizacji założonych celów postępu rzeczowego Programu (założonych wartości docelowych wskaźników na poziomie Programu i Osi Priorytetowych).
5. Wskazanie rozwiązań zwiększających skuteczność wykorzystywania alokacji na poziomie Działań i Osi Priorytetowych RPO WL przy uwzględnieniu:
  - wymogu realizacji celów Strategii Lizbońskiej,
  - zapisów dokumentu „Ukierunkowanie środków wspólnotowych w ramach krajowych i regionalnych programów operacyjnych”,
  - rekomendacji Komisji Europejskiej dotyczących sterowania „popytem” na przewidziane w Programie działania (pismo znak: REGIO H.I BG/as D (2009) 880475 z dnia 28 sierpnia 2009 r.),
  - wymogu realizacji celów Strategii Morza Bałtyckiego,
  - wstępnych założeń dotyczących interwencji w nowym okresie programowania zawartych w dokumencie „Europa 2020”,
  - sposobu rozdysponowania środków Krajowej Rezerwy Wykonania i ich wpływu na realizację celów Strategii Lizbońskiej,
  - sposobu rozdysponowania środków z Dostosowania Technicznego i ich wpływu na realizację celów Strategii Lizbońskiej.

Zastosowane metody i techniki badawcze:

- **wywiady telefoniczne wspomagane komputerowo (CATI)** z 31 przedstawicielami firm doradczych, specjalizujących się w pozyskiwaniu funduszy europejskich,
- **pogłębione wywiady telefoniczne (TDI)** z 24 pracownikami IZ RPO WL oraz 12 z przedstawicielami Lubelskiej Agencji Wspierania Przedsiębiorczości (LAWP),
- **zogniskowany wywiad grupowy (FGI)**, w którym wzięło udział 9 osób: pracownicy IZ RPO WL, przedstawiciele Lubelskiej Agencji Wspierania Przedsiębiorczości oraz przedstawiciele uczelni wyższych (jako niezależni eksperci),
- **panel ekspertów** z udziałem specjalistów w zakresie polityki regionalnej.

IZ RPO	Analiza komplementarności projektów RPO WL z innymi interwencjami finansowanymi ze środków UE na terenie Lubelszczyzny	58 794,00 zł	19.05.2011 – 14.07.2011	Konsorcjum Collect Consulting Sp. z o.o. i Białostocka Fundacja Kształcenia Kadr	Tabelę rekomendacji z badania zawiera załącznik nr 3
--------	--	--------------	-------------------------	--	---

Opis badania

Cel badania: Identyfikacja i ocena komplementarności projektów realizowanych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007-2013 z innymi projektami finansowanymi ze środków UE.

Cele szczegółowe:

1. Analiza mechanizmów i narzędzi służących zapewnieniu koordynacji i komplementarności z innymi instrumentami wsparcia, funkcjonujących w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007 – 2013.
2. Wskazanie przykładów komplementarności projektów (w formie studium przypadku) realizowanych/zrealizowanych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007 – 2013 z przedsięwzięciami współfinansowanymi z innych programów lub funduszy (komplementarność międzyprogramowa i międzyfunduszowa), w tym w szczególności:
  - a. Analiza komplementarności RPO WL z inwestycjami realizowanymi w ramach Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej w obszarach innowacje i B+R, szkolnictwo wyższe, społeczeństwo informacyjne, transport oraz tereny inwestycyjne.
  - b. Identyfikacja i analiza projektów realizowanych na terenie miasta Lublin w ramach RPO WL oraz innych programów operacyjnych, w szczególności Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej i Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka, które mają na celu wzmocnienie potencjału miasta i jego zdolności do pełnienia funkcji metropolitalnych.
  - c. Identyfikacja i analiza projektów realizowanych/planowanych do realizacji w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko oraz Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej zwiększających dostępność komunikacyjną regionu.
  - d. Analiza komplementarności projektów realizowanych w ramach VI Osi Priorytetowej *Środowisko i czysta energia* RPO WL z inwestycjami realizowanymi w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko.
  - e. Analiza komplementarności RPO WL z inwestycjami realizowanymi w ramach Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej oraz Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki w zakresie edukacji.
3. Identyfikacja efektów synergii realizowanych projektów z RPO WL z projektami innymi programów w pozostałych obszarach.

Zastosowane metody i techniki badawcze:

- **wywiady telefoniczne wspomagane komputerowo (CATI)** z 31 przedstawicielami firm doradczych, specjalizujących się w pozyskiwaniu funduszy europejskich,
- **pogłębione wywiady telefoniczne (TDI)** z 24 pracownikami IZ RPO WL oraz 12 z przedstawicielami Lubelskiej Agencji Wspierania Przedsiębiorczości (LAWP),
- **zogniskowany wywiad grupowy (FGI)**, w którym wzięło udział 9 osób: pracownicy IZ RPO WL, przedstawiciele Lubelskiej Agencji Wspierania Przedsiębiorczości oraz przedstawiciele uczelni wyższych (jako niezależni eksperci),
- **panel ekspertów** z udziałem specjalistów w zakresie polityki regionalnej.

2. Informacje dotyczące działań podjętych w zakresie budowy potencjału ewaluacyjnego

W 2011 roku podjęto szereg działań w zakresie budowy potencjału ewaluacyjnego. Najważniejsze z nich to:

1. Organizacja dwóch posiedzeń Grupy Sterującej ewaluacją Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007-2013 (9-10 marca, 26 listopada).
2. Budowa odpowiednich struktur i podnoszenie ich jakości, poprzez uczestnictwo pracowników zajmujących się ewaluacją w szkoleniach i studiach podyplomowych z zakresu ewaluacji.
3. Opracowanie projektu *Okresowego planu ewaluacji na rok 2012 Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007-2013*.
4. Współpraca z Krajową Jednostką Oceny m.in. poprzez udział pracowników zajmujących się ewaluacją w pracach Grup Sterujących ewaluacją na poziomie NSRO.
5. Współpraca i udział w projektowaniu i realizacji badań realizowanych w innych Departamentach Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego (Departament Gospodarki i Innowacji, Departament Funduszu Społecznego).
6. Współpraca z zakresie ewaluacji z Departamentem Europejskiego Funduszu Społecznego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego poprzez udział w pracach Regionalnej Grupy Sterującej Ewaluacją Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.
7. Wymiana doświadczeń z innymi Jednostkami Ewaluacyjnymi (kontakty telefoniczne oraz za pośrednictwem poczty elektronicznej).
8. Aktualizacja podstrony, na serwisie internetowym www.rpo.lubelskie.pl, poświęconej ewaluacji, na której zamieszczone są: *Plan ewaluacji RPO WL, Okresowe plany ewaluacji, Raporty wszystkich zrealizowanych ewaluacji oraz Informacje roczne*.

Tabela rekomendacji badania „Analiza zaangażowania i możliwości JST oraz MŚP w aplikowaniu o środki w ramach RPO WL”

Lp.	Wniosek wynikający z badania (nr strony w raporcie)	Proponowana rekomendacja	Stan docelowy / oczekiwany efekt wdrożenia rekomendacji	Propozycja sposobu wdrożenia rekomendacji	Status realizacji	Adresat	Termin wdrożenia rekomendacji
Rekomendacje dotyczące JST							
1.	Aktywność i skuteczność JST w pozyskiwaniu środków z RPO WL jest duża a równocześnie zróżnicowana – s. 29 – 31.	Zaleca się systematyczne monitorowanie aktywności oraz skuteczności aplikowania przez JST o dofinansowanie w ramach RPO WL.	Podniesienie poziomu wiedzy i kompetencji pracowników JST powinno przyczynić się do podwyższenia jakości składanych wniosków, zwiększenia skuteczności JST w aplikowaniu o dofinansowanie oraz niezależnienia się JST od pomocy zewnętrznych firm doradczych.	Wskazane jest sporządzenie i uaktualnianie, na podstawie wyników naborów wniosków, listy JST, które nie ubiegały się o środki oraz takich, którym nie udaje się im uzyskać. Następnie pracownicy Oddziału Informacji Promocji RPO powinni ustalać, na podstawie rozmów z przedstawicielami władz danej gminy lub powiatu, jakie są przyczyny takiej sytuacji oraz dążyć do zaproponowania wsparcia poprzez uczestnictwo w szkoleniach, spotkanie w punkcie informacyjnym itp.	do wdrożenia: planowane na 2012-2013 r. przeprowadzenie stosownej ewaluacji	IZ RPO WL	Perspektywa finansowa 2007 - 2013
2.	Pracownicy JST deklaruwali brak pewnych kompetencji w kontekście aplikowania o środki w ramach RPO WL – s. 34; Powszechne wśród JST jest korzystanie z usług zewnętrznych firm doradczych w procesie aplikowania o środki i realizowania projektów w ramach RPO WL – s. 34; Pracownicy JST deklaruwali zapotrzebowanie na udział w szkoleniach oraz	Należy nadal dążyć do podnoszenia poziomu wiedzy i kompetencji pracowników JST w zakresie zasad sporządzania poszczególnych części wniosku o dofinansowanie projektu (m.in. w zakresie opracowywania studium wykonalności, części finansowego wniosku, oceny oddziaływania na środowisko, określania wskaźników postępu projektu	Podniesienie poziomu wiedzy i kompetencji pracowników JST w zakresie zasad sporządzania wniosku o dofinansowanie w ramach RPO WL powinno przyczynić się do podwyższenia jakości składanych wniosków, zwiększenia skuteczności JST w aplikowaniu o dofinansowanie oraz niezależnienia się JST od pomocy zewnętrznych firm	Należy kontynuować prowadzenie szkoleń, przy czym istotnym elementem jest diagnozowanie zapotrzebowania na konkretne tematy szkoleń wśród pracowników JST. W celu badania potrzeb pracowników JST w zakresie problematyki szkoleń, pracownicy Oddziału Informacji Promocji RPO powinni kontaktować się z pracownikami JST odpowiedzialnymi za pozyskiwanie środków unijnych i uzyskiwać od nich jak najbardziej konkretne informacje na temat tego, na czym powinny skupiać się szkolenia określonego typu: jakie szczegółowe kwestie związane	realizowana częściowo (szkolenia), planowane na 2012 r. przeprowadzenie stosownej analizy efektów szkoleń	IZ RPO WL	Perspektywa finansowa 2007 - 2013

	spotkaniach informacyjnych organizowanych m.in. przed naborami wniosków - s. 38	itp.).	doradczych.	z opracowywaniem studium wykonalności sprawiają im największe trudności?, jakie przepisy dotyczące stosowania prawa budowlanego sprawiają im największe trudności interpretacyjne? itp. Należy rozważyć czy kontakt mailowy z osobami odpowiedzialnymi za pozyskiwanie środków z RPO WL i zastosowanie narzędzia typu ankieta internetowa będzie skuteczniejszym narzędziem zbierania tego typu informacji od ankiet wypełnianych przez uczestników na zakończenie szkoleń.			
Rekomendacje dotyczące MŚP							
3.	Brak kompetencji potrzebnych w procesie aplikowania o dofinansowanie w ramach RPO WL jest główną barierą / przeszkodą w procesie ubiegania się o dofinansowanie z RPO WL przez niektóre MŚP – s. 49 – 51 MŚP deklarują zapotrzebowanie na informacje oraz doradztwo w zakresie pozyskiwania środków w ramach RPO WL - s. 51	Należy nadal dążyć do podnoszenia poziomu wiedzy pracowników MŚP na temat RPO WL oraz ich kompetencji w zakresie zasad sporządzania poszczególnych części wniosku o dofinansowanie projektu.	Uzupełnienie luki informacyjnej i kompetencyjnej dotyczącej RPO WL deklarowanej przez przedsiębiorców z sektora MŚP przy czym powinno się do podwyższenia jakości składanych wniosków, zwiększenia skuteczności JST w aplikowaniu o dofinansowanie oraz uniezależnienia się JST od pomocy zewnętrznych firm doradczych.	Należy kontynuować prowadzenie szkoleń dla MŚP.	realizowana w całości	IP II	Perspektywa finansowa 2007 - 2013
4.	Poziom znajomości RPO WL wśród MŚP w zakresie możliwości uzyskania dofinansowania, typów projektów, na jakie można otrzymać dofinansowanie, instytucji odpowiedzialnych za wdrażanie Pro-	W proces komunikacji między instytucjami odpowiedzialnymi za wdrażanie RPO WL a przedsiębiorcami powinny zostać włączone dodatkowe podmioty, w tym przede wszystkim	Dzięki włączeniu wspomnianych instytucji, proces przekazywania informacji na temat RPO WL do MŚP, powinien stać się bardziej efektywny – są to instytucje powołane do wspierania przedsiębiorstw działają-	Warto przeanalizować zaangażowanie w ten proces przede wszystkim takich instytucji, jak: izby gospodarcze, cechy rzemiosł, regionalne klastry (takie, jak Regionalna Izba Gospodarcza, Regionalna Izba Turystyki, Kraśnicka Izba Gospodarcza, Lubelska Izba Rzemieślnicza, Lubel-	do wdrożenia w całości (linki do strony LAW P na stronach poszczególnych instytucji, broszury informacyjne w siedzibach)	IP II / IZ RPO WL	Perspektywa finansowa 2007 - 2013

Załącznik nr 1 do dokumentu „Informacja dotycząca działań w zakresie ewaluacji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007 – 2013 zrealizowanych w roku 2011”.

	gramu należy ocenić jako przeciętny; niektóre MSP deklarują brak informacji na temat RPO WL, co z pewnością utrudnia proces aplikowania MŚP o środki – s. 44 - 46	funkcjonujące w województwie lubelskim instytucje otoczenia biznesu (według ich możliwości oraz zainteresowania).	cych w określonych branżach, znajdujące się niejako „bliżej” przedsiębiorców niż np. Urząd Marszałkowski;	ski Cech Branży Budowlanej, Chełmski Cech Wielobranżowy, Lubelski Cech Cukierników i Piekarzy, Lubelski Cech Branży Budowlanej, Lubelskie Drewno - Regionalny Klaster w Lublinie i inne).			
5.	MSP deklarują braki w znajomości RPO WL; równocześnie instytucje wdrażające Program udostępniają szereg kanałów przekazu informacji, z których mogą korzystać przedsiębiorcy – s. 53	Istotnym elementem działań informacyjnych i promocyjnych skierowanych do MŚP powinno być nadal dostarczanie wyczerpującej informacji na temat funkcjonujących kanałów przekazu informacji o Programie tak, by mogły one skorzystać z najbardziej dla siebie optymalnych form komunikacji.	Uzupełnienie luki informacyjnej i kompetencyjnej dotyczącej RPO WL deklarowanej przez przedsiębiorców z sektora MŚP przyczynić powinno się do podwyższenia jakości składanych wniosków, zwiększenia skuteczności JST w aplikowaniu o dofinansowanie oraz uniezależnienia się JST od pomocy zewnętrznych firm doradczych.	Informacje tego typu powinny być nadal przekazywane w trakcie szkoleń, a także zamieszczane w dystrybuowanych do MŚP ulotkach / broszurach.	realizowana w całości	IP II	Perspektywa finansowa 2007 - 2013
Rekomendacje dotyczące JST / MŚP							
6.	Uczestnicy panelu ekspertów zwracali uwagę na konieczność ciągłego dbania o jakość prowadzonych szkoleń – s. 53	Należy dbać o ciągłe doskonalenie szkoleń prowadzonych dla JST i MŚP.	Nadrzędnym celem realizowanej polityki szkoleniowej powinno być usamodzielnienie się osób odpowiedzialnych za pozyskiwanie środków w ramach RPO WL i ograniczenie konieczności korzystania przez nich ze wsparcia zewnętrznych firm doradczych, co przyczynić się powinno do niwelowania trudności, na jakie napotykają beneficjenci w związku	Prowadzone szkolenia (skierowane zarówno do JST, jak MŚP) powinny trwać odpowiednio długo i mieć jak najbardziej warsztatowy charakter. Grupy szkoleniowe powinny być odpowiednio sprofilowane i niezbyt liczne tak, by umożliwić uczestnikom zadawanie pytań i dyskusję nad kwestiami problemowymi, szczegółowymi. Należy kłaść nacisk na przekazywanie uczestnikom szkoleń informacji jak najbardziej konkretnych, rzeczowych i faktycznie związk-	realizowana w całości	IZ RPO WL / IP II	Perspektywa finansowa 2007 - 2013

			z pozyskiwaniem dofinansowania i realizacją projektów w ramach RPO WL.	szających ich wiedzę na temat RPO WL.			
7.	Uczestnicy panelu ekspertów zwracali uwagę na konieczność podnoszenia świadomości potencjalnych beneficjentów, ale również projektodawców (JST i MŚP), odnośnie wszystkich potencjalnych trudności związanych z przystąpieniem do procesu aplikowania o środki w ramach RPO WL – s. 53	Szczególnie istotne w procesie promocji i informacji RPO WL, jest podnoszenie świadomości potencjalnych beneficjentów, ale również projektodawców (JST i MŚP), odnośnie wszystkich potencjalnych trudności związanych z przystąpieniem do procesu aplikowania o środki w ramach RPO WL, w tym zagrożeń związanych z nieprawidłowościami popełnianymi na etapie opracowywania wniosku o dofinansowanie czy realizacji projektów dofinansowanych w ramach RPO WL.	Odpowiednie informacje powinny być przekazywane uczestnikom szkoleń oraz za pośrednictwem innych dostępnych kanałów przekazu informacji (typu poradniki dla beneficjentów, broszury itp.).	Należy kłaść nacisk na informowanie potencjalnych beneficjentów, ale również projektodawców (JST i MŚP), odnośnie wszystkich potencjalnych trudności związanych z przystąpieniem do procesu aplikowania o środki w ramach RPO WL w trakcie prowadzenia działań informacyjnych i promocyjnych.	realizowana w całości	IZ RPO WL / IP II	Perspektywa finansowa 2007 - 2013
8.	W ramach RPO WL notuje się niższy, w porównaniu z innymi RPO, odsetek z kontraktowanych środków w stosunku do dostępnej alokacji, co jest spowodowane m.in. stosunkowo niską średnią wartością realizowanych projektów – s. 18 – 19; Obserwowane jest duże zróżnicowanie aktywności i skuteczności jednostek samorządu terytorialnego w pozyski-	Zalecane jest przeanalizowanie zasadności wspierania realizacji projektów partnerskich w ramach RPO WL.	W przypadku zauważenia pozytywnego wpływu partnerstwa, należy rozważyć promowanie projektów partnerskich, np. na etapie wyboru wniosków, poprzez odpowiednie kryteria wyboru projektów, promowanie dobrych praktyk oraz wspieranie beneficjentów zainteresowanych tą formą realizacji projektów poprzez odpowiednie działania informacyjne (typu porad-	Należy przeanalizować zasadność wspierania realizacji projektów partnerskich w ramach RPO WL na podstawie danych dotyczących skali realizacji projektów tego typu, ich efektów w celu odpowiedzi na pytania: czy realizacja projektów w partnerstwie wpływa na zwiększenie wartości projektu?, czy wpływa na wzrost kompetencji partnerów w zakresie realizowania projektów w ramach RPO WL?, czy partnerstwo projektowe pozwala podmiotom posiadającym mniejszy potencjał na	do wdrożenia: planowane na 2012/13 r. przeprowadzenie stosownej ewaluacji	IZ RPO WL	Kolejna perspektywa wdrażania RPO WL

	waniu środków w ramach Programu – s. 29 – 31.		nik); wpłynie to pozytywnie na sprawność wdrażania Programu, w tym pozwoli na korzystanie z dofinansowania w ramach Programu wszystkim podmiotom zgodnie z ich zapotrzebowaniem i możliwościami.	udział w procesie pozyskiwania dofinansowania w ramach RPO WL? itp.			
9.	Poszczególne Działania w ramach RPO WL cieszą się w różnym stopniu zainteresowaniem beneficjentów – s. 22- 24.	Zalecane jest wsparcie wdrażania Działań przewidzianych w ramach RPO WL, które cieszą się mniejszą popularnością wśród potencjalnych beneficjentów poprzez dedykowane im działania informacyjne i promocyjne.	Usprawnienie procesu wydatkowania środków finansowych przewidzianych na sfinansowanie poszczególnych Działań w ramach RPO WL.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Kontynuowanie tematycznych szkoleń, skierowanych do konkretnych typów potencjalnych beneficjentów (przedsiębiorstw z sektora MŚP, JST), które mogą być zainteresowane realizacją projektów w ramach danego Działania. Program szkolenia powinien nadal zakładać wyjaśnienie zasad starania się o dofinansowanie w ramach wspomnianych Działań, ale również uświadamianie potencjalnym beneficjentom wagi realizowania tego typu przedsięwzięć: potencjalnych korzyści, ich wpływu na budowanie przewagi konkurencyjnej przedsiębiorstwa, czy wpływu na podniesienie jakości życia mieszkańców; ➤ Wśród MŚP oraz JST należy nadal rozpowszechniać przekrojowe materiały (najlepiej w formie broszur) prezentujące mniej popularne przedsięwzięcia, na które mogą otrzymać dofinansowanie w ramach Programu. Materiały nie powinny koncentrować się na przedstawieniu poszczególnych Działań RPO WL, ale na prezentowaniu korzyści, jakie mogą odnieść projektodawcy dzięki realizowaniu projektów w ramach tych właśnie 	<p>realizowana w całości</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ realizowana w całości ➤ realizowana w całości 	IZ RPO WL / IP II	Perspektywa finansowa 2007 - 2013

				Działań; ➤ Dalsze promowanie dobrych praktyk – ciekawych projektów zrealizowanych w ramach omawianych Działań poprzez standardowe działania promocyjne, takie jak zamieszczanie odpowiednich informacji na stronach internetowych, organizowanie konkursów na najciekawsze projekty itp.;			
--	--	--	--	--	--	--	--

Załącznik nr 2

Tabela rekomendacji badania „Analiza poziomu wykorzystania środków dostępnych w konkursach o dofinansowanie projektów w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007 – 2013”

Lp.	Wniosek wynikający z badania (nr strony w raporcie)	Proponowana rekomendacja	Stan docelowy / oczekiwany efekt wdrożenia rekomendacji	Propozycja sposobu wdrożenia rekomendacji	Status realizacji	Adresat	Termin wdrożenia rekomendacji
1.	<ul style="list-style-type: none"> Działanie 1.6. cieszyło się relatywnie niskim zainteresowaniem Beneficjentów (s. 22); w przypadku Działania 1.6 nie zidentyfikowano zagrożenia skutecznej realizacji Programu (osiągnięcia celów) w kontekście wskaźników postępu rzeczowego (wskaźników produktu) - alokacja przeszacowana w stosunku do celów wyrażonych wskaźnikami (s. 74, 91). 	Zmniejszenie alokacji w ramach Działania 1.6. (s. 91)	Cele Działania 1.6. zostaną zrealizowane, a przesunięte środki zostaną wykorzystane w działaniach, w których istnieje zagrożenie niezrealizowania celów oraz w których jest duże zapotrzebowanie Beneficjentów.	Przesunięcie środków pomiędzy działaniami w ramach RPO WL - przeprowadzenie renegotjacji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007-2013 z Komisją Europejską	Realizowana w całości. Rekomendacja wykorzystana w procesie renegotjacji Programu. W dniu 13 grudnia 2011 r. Komisja Europejska przyjęła decyzję zmieniającą RPO WL, zatwierdziła tym samym propozycje zmian Programu zgłoszone przez IZ RPO.	IZ RPO WL	II półrocze 2011 r.
2.	<ul style="list-style-type: none"> Działanie 1.7. było jednym z najmniej popularnych wśród Beneficjentów Osi I. (s. 22); w Działaniu 1.7 nie występuje zagrożenie skutecznej realizacji Programu w kontekście wskaźników postępu rzeczowego. Dane za 2010 rok pokazują, że już teraz wskaźnik został osiągnięty na poziomie znacznie wyższym niż 100%. Można zatem ocenić, że na poziomie wskaźników produktu cele Działania 1.7 zostały już osiągnięte (s. 74-75). 	Zmniejszenie alokacji w ramach Działania 1.7. (s. 92)	Cele Działania 1.7. zostały już zrealizowane, więc przesunięte środki zostaną wykorzystane w działaniach, w których istnieje zagrożenie niezrealizowania celów oraz w których jest duże zapotrzebowanie Beneficjentów.	Przesunięcie środków pomiędzy działaniami w ramach RPO WL - przeprowadzenie renegotjacji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007-2013 z Komisją Europejską	j.w	IZ RPO WL	II półrocze 2011 r.
3.	<ul style="list-style-type: none"> w ramach Działania 2.2. występuje niskie zainteresowanie Beneficjentów aplikowaniem o środki (s. 25). przy rozdysponowaniu obecnie 	Zmniejszenie alokacji w ramach Działania 2.2. (s. 92)	Cele Działania 2.2. zostaną zrealizowane przy wykorzystaniu części dostępnej na ten moment alokacji, a przesunięte środki zostaną wyko-	Przesunięcie środków pomiędzy działaniami w ramach RPO WL - przeprowadzenie renegotjacji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa	j.w	IZ RPO WL	II półrocze 2011 r.

Załącznik nr 2 do dokumentu „Informacja dotycząca działań w zakresie ewaluacji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007 – 2013 zrealizowanych w roku 2011”.

	dostępnej alokacji osiągnięcie wskaźników postępu rzeczowego znacznie przekroczy planowane w RPO WL wartości, a zatem można wysnuć wniosek, iż zaplanowana alokacja umożliwi realizację wskaźników w o wiele większym stopniu niż zaplanowano na etapie tworzenia RPO WL, a zdiagnozowane potrzeby zostaną zaspokojone o wiele mniejszym kosztem (stąd też istnieje możliwość zagospodarowania alokacji na inne działania o mniejszym stopniu realizacji celów) (s.92).		rzystane w działaniach, w których istnieje zagrożenie niezrealizowania celów oraz w których jest duże zapotrzebowanie Beneficjentów.	Lubelskiego na lata 2007-2013 z Komisją Europejską			
4.	<ul style="list-style-type: none"> małe zainteresowanie Beneficjentów aplikowaniem o środki w ramach Działania 2.3. (s. 25). 	Zmniejszenie alokacji w ramach Działania 2.3. (s. 92)	Ze względu na nikłe zainteresowanie tym działaniem decyzja o przesunięciu środków spowoduje, iż w skali całego Programu zostanie ograniczone ryzyko niewykorzystania dostępnej alokacji. Przesunięte środki zostaną wykorzystane w działaniach, w których istnieje wysokie zapotrzebowanie Beneficjentów.	Przesunięcie środków pomiędzy działaniami w ramach RPO WL - przeprowadzenie renegotjacji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007-2013 z Komisją Europejską	j.w	IZ RPO WL	II półrocze 2011 r.
5.	<ul style="list-style-type: none"> Działanie nie cieszyło się dużym zainteresowaniem Beneficjentów, w związku z czym można stwierdzić, że kwota przeznaczona na nie alokacji była zbyt wysoka w stosunku do potrzeb istniejących w regionie (s. 33); cel wskazany w ramach Działania 7.3, określony wskaźnikiem rezultatu: <i>liczba odwiedzających, widzów</i>, został osiągnięty już w 2010 r., na poziomie znacznie wyższym, niż oczekiwany. 	Zmniejszenie alokacji w ramach Działania 7.3. (s. 92)	Cele Działania 7.3. zostały już w części zrealizowane (wskaźnik rezultatu na poziomie znacznie przekraczającym zakładaną wartość), a przesunięte środki zostaną wykorzystane w działaniach, w których istnieje zagrożenie niezrealizowania celów oraz w których jest duże zapotrzebowanie Beneficjentów.	Przesunięcie środków pomiędzy działaniami w ramach RPO WL - przeprowadzenie renegotjacji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007-2013 z Komisją Europejską	j.w	IZ RPO WL	II półrocze 2011 r.
6.	<ul style="list-style-type: none"> Działanie 1.3. cieszyło się bardzo dużym zainteresowaniem Benefi- 	Zwiększenie alokacji w ramach Działania 1.3.	Zwiększenie środków w ramach Działania 1.3. będzie odpowiedzią na duże zapo-	Przesunięcie środków pomiędzy działaniami w ramach RPO WL - przeprowadzenie renegotjacji	j.w	IZ RPO WL	II półrocze 2011 r.

Załącznik nr 2 do dokumentu „Informacja dotycząca działań w zakresie ewaluacji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007 – 2013 zrealizowanych w roku 2011”.

	<p>cjentów (s. 21);</p> <ul style="list-style-type: none"> projekty realizowane przez przedsiębiorców, poprzez między innymi tworzenie miejsc pracy, przyczyniają się do rozwoju regionu i realizacji założeń Strategii Lizbońskiej, a wsparcie przedsiębiorczości jest również jednym z rekomendowanych przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego obszarów wsparcia (s. 93). 	(s. 93)	<p>trzebowanie beneficjentów (małych i średnich przedsiębiorstw), którzy efektywnie wykorzystują dostępną w ramach tego działania alokację. Realizowane przez przedsiębiorstwa projekty przyczyniają się do rozwoju regionu oraz realizacji założeń Strategii Lizbońskiej.</p>	<p>Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007-2013 z Komisją Europejską</p>			
7.	<ul style="list-style-type: none"> projekty realizowane przez samorządy w ramach działania 2.4. mają w większości raczej charakter lokalny. Istnieje potrzeba skoordynowania działań, które w sposób synergiczny pozwolą osiągnąć dużo bardziej wymierne efekty niż przy działaniach rozproszonych. Dlatego też, samorząd województwa powinien podjąć się realizacji projektu, który na poziomie województwa będzie promował wszystkie aspekty gospodarki (s. 93). 	<p>Zwiększenie alokacji w ramach Działania 2.4. (s. 93)</p>	<p>Zwiększenie alokacji w ramach tego działania umożliwi realizację skoordynowanego projektu na szeroką skalę i pozwoli osiągnąć cele tego działania w kontekście wartości wskaźników postępu rzeczowego. To z kolei przyczyni się do lepszej promocji regionu a w konsekwencji do szybszego jego rozwoju.</p>	<p>Przesunięcie środków pomiędzy działaniami w ramach RPO WL - przeprowadzenie renegotjacji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007-2013 z Komisją Europejską</p>	j.w	<p>IZ RPO WL</p>	<p>II półrocze 2011 r.</p>
8.	<ul style="list-style-type: none"> kwota dofinansowania wniosków, które pozytywnie przeszły ocenę formalną w Działaniu 6.1. w stosunku do dostępnej alokacji może świadczyć o tym, iż nie zaspokaja ona wszystkich potrzeb regionu (s. 32); dotatkowa alokacja środków na działanie 6.1. jest zgodna z założeniami Strategii Lizbońskiej, jak również realizuje założenia Strategii Europa 2020 w priorytecie „wzrost zrównoważony” (s. 94). 	<p>Zwiększenie alokacji w ramach Działania 6.1. (s. 94)</p>	<p>Realizacja Działania 6.1. przy wykorzystaniu dodatkowych środków przeznaczonych na to działanie przyczyni się do poprawy gospodarki odpadami w województwie lubelskim oraz umożliwi realizację celów tego działania w kontekście osiągnięcia zakładanych wartości wskaźników postępu rzeczowego.</p>	<p>Przesunięcie środków pomiędzy działaniami w ramach RPO WL - przeprowadzenie renegotjacji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007-2013 z Komisją Europejską</p>	j.w	<p>IZ RPO WL</p>	<p>II półrocze 2011 r.</p>

9.	<ul style="list-style-type: none"> Działanie 1.2. jest najbardziej popularne wśród Beneficjentów spośród działań w Osi I. (s.21); projekty realizowane przez przedsiębiorców, poprzez między innymi tworzenie miejsc pracy, przyczyniają się do rozwoju regionu i realizacji założeń Strategii Lizbońskiej, a wsparcie przedsiębiorczości jest jednym z rekomendowanych przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego obszarów wsparcia (s. 95). 	Zwiększenie alokacji w ramach Działania 1.2. (s. 94)	Zwiększenie środków w ramach Działania 1.2. będzie odpowiedzią na duże zapotrzebowanie beneficjentów (mikroprzedsiębiorstw), którzy efektywnie wykorzystują dostępną w ramach tego działania alokację. Realizowane przez przedsiębiorstwa projekty przyczynią się do rozwoju regionu oraz realizacji założeń Strategii Lizbońskiej.	Skierowanie dodatkowych środków z Krajowej Rezerwy Wykonania oraz Dostosowania Technicznego -przeprowadzenie renegotjacji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego z Komisją Europejską	j.w	IZ RPO WL	II półrocze 2011 r.
10.	<ul style="list-style-type: none"> w ramach działania 3.1.beneficjenci złożyli wnioski, których wartość dofinansowania znacznie przekraczała dostępną alokację (s.27); duże znaczenie projektów związanych z przygotowaniem terenów inwestycyjnych dla rozwoju regionu (s. 95); Działanie 3.1 jest jednym z wydatków kategorii lizbońskiej (s. 95). 	Zwiększenie alokacji w ramach Działania 3.1. (s. 95)	Zwiększenie alokacji w ramach Działania 3.1. nie tylko pozwoli na realizację celów działania w obecnej perspektywie wdrażania, ale również na przygotowanie regionu do realizacji projektów w przyszłym okresie wydatkowania środków. Tereny inwestycyjne w sposób bezpośredni przełożą się na zwiększenie bezpośrednich inwestycji zagranicznych w regionie, a w konsekwencji na szybszy jego rozwój gospodarczy.	Skierowanie dodatkowych środków z Krajowej Rezerwy Wykonania oraz Dostosowania Technicznego -przeprowadzenie renegotjacji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego z Komisją Europejską	j.w	IZ RPO WL	II półrocze 2011 r.
11.	<ul style="list-style-type: none"> Działanie 5.2. cieszyło się tak dużym zainteresowaniem Beneficjentów, że można stwierdzić, iż pomimo znaczących środków przyznanych na realizację projektów drogowych, potrzeby istniejące w regionie wciąż nie są w pełni zaspokojone (s. 30); województwo lubelskie zostało dotknięte klęską powodzi i dodatkowe środki w ramach Działania 5.2. należałoby przeznaczyć na usuwanie jej skutków (zgodnie z zapisami dokumentu „Ukierunkowanie środków wspólnotowych w 	Zwiększenie alokacji w ramach Działania 5.2. (s. 96)	Zwiększenie środków w ramach Działania 5.2. pozwoli na zniwelowanie skutków powodzi, którą zostało dotknięte województwo lubelskie oraz przyczyni się do poprawy infrastruktury drogowej.	Skierowanie dodatkowych środków z Krajowej Rezerwy Wykonania oraz Dostosowania Technicznego -przeprowadzenie renegotjacji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego z Komisją Europejską	j.w	IZ RPO WL	II półrocze 2011 r.

Załącznik nr 2 do dokumentu „Informacja dotycząca działań w zakresie ewaluacji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007 – 2013 zrealizowanych w roku 2011”.

	ramach krajowych i regionalnych programów operacyjnych (guidance paper)”) (s. 90).						
12.	<ul style="list-style-type: none"> kwota dofinansowania wniosków, które pozytywnie przeszły ocenę formalną w Działaniu 6.2. w stosunku do dostępnej alokacji może świadczyć o tym, iż nie zaspokaja ona wszystkich potrzeb Beneficjentów (s. 32); Zwiększenie alokacji na Działanie 6.2 zgodne jest z rekomendacjami określonymi w dokumencie „Ukie-runkowanie środków wspólnotowych w ramach krajowych i regionalnych programów operacyjnych”, jak również ma na celu wspieranie założeń Strategii Lizbońskiej (s. 97). 	Zwiększenie alokacji w ramach Działania 6.2. (s. 96)	Zwiększenie alokacji w ramach Działania 6.2. przełoży się na zwiększenie bezpieczeństwa energetycznego regionu oraz ułatwi realizację przez Polskę zobowiązań wynikających z dyrektywy zwanej planem „20/20/20” poprzez ograniczenie emisji gazów cieplarnianych.	Skierowanie dodatkowych środków z Krajowej Rezerwy Wykonania oraz Dostosowania Technicznego -przeprowadzenie renowacji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego z Komisją Europejską	j.w	IZ RPO WL	II półrocze 2011 r.
13.	<ul style="list-style-type: none"> duże zainteresowanie Beneficjentów Działaniem 8.2. może świadczyć o zbyt małej alokacji przyznanej na to Działanie w stosunku do istniejących potrzeb (s. 97); wysoka ranga infrastruktury szkolnej i sportowej w rozwoju regionu (kluczem do poprawy sytuacji społecznej i rozwoju podstaw nowoczesnego społeczeństwa jest stałe podnoszenie poziomu i jakości wykształcenia mieszkańców) (s. 97). 	Zwiększenie alokacji w ramach Działania 8.2. (s. 97)	Zwiększenie alokacji w ramach Działania 8.2. przyczyni się do zaspokojenia bardzo dużego zapotrzebowania beneficjentów na realizację projektów z zakresu infrastruktury szkolnej i sportowej. To z kolei umożliwi rozwój podstaw nowoczesnego społeczeństwa, które jest niezbędnym czynnikiem na drodze rozwoju gospodarczego regionu.	Skierowanie dodatkowych środków z Krajowej Rezerwy Wykonania oraz Dostosowania Technicznego -przeprowadzenie renowacji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego z Komisją Europejską	j.w	IZ RPO WL	II półrocze 2011 r.

Załącznik nr 3

Tabela rekomendacji badania „Analiza komplementarności projektów RPO WL z innymi interwencjami finansowanymi ze środków UE na terenie Lubelszczyzny”

Lp	Wniosek wynikający z badania (nr strony w raporcie)	Proponowana rekomendacja	Stan docelowy / oczekiwany efekt wdrożenia rekomendacji	Propozycja sposobu wdrożenia rekomendacji	Status realizacji	Adresat	Termin wdrożenia rekomendacji
Rekomendacje operacyjne							
1.	Rola beneficjentów w zapewnianiu wewnątrz i międzyprogramowej komplementarności RPO WL została ograniczona do konieczności spełnienia kryterium komplementarności oraz ogólnym określeniu komplementarności we wniosku o dofinansowanie (s. 27-28).	Zaangażowanie beneficjentów w zapewnianie komplementarności RPO WL.	Funkcjonowanie mechanizmu zachęcającego beneficjentów do planowania i realizowania działań komplementarnych.	Należy opracować system motywowania beneficjentów do składania projektów komplementarnych. Informacje na temat idei komplementarności oraz korzyści płynących z jej realizacji powinny być przekazywane: <ul style="list-style-type: none"> • w trakcie spotkań informacyjnych, seminariów i konferencji, • w punkcie informacyjnym, • na stronie internetowej, • w formie publikacji, broszur. <p>Ważnym elementem promocyjnym powinna być prezentacja dobrych praktyk.</p> <p>Informowanie o korzyściach realizacji projektów komplementarnych i efektach synergii</p>	Zrealizowana częściowo (w ramach działań informacyjno-promocyjnych, w tym utworzenie specjalnej strony na www.rpo.lubelskie.pl , dotyczącej komplementarności i synergii w zakresie funduszy europejskich).	IZ RPO WL	W najbliższym możliwym terminie
2.	W związku z brakiem systemu monitorowania zjawiska komplementarności od początku realizacji RPO WL na obecnym etapie wdrażania Programu optymalnym rozwiązaniem byłoby identyfikowanie dobrych praktyk w zakresie realizacji projektów komplementarnych (s. 23, 39).	Ponowne przeprowadzenie badania ewaluacyjnego ongoing lub/i ex-post w zakresie efektów synergii realizowanych projektów w ramach RPO WL i innych Programów.	Wyłonienie projektów w ramach RPO WL stanowiących przykłady "dobrych praktyk" w zakresie komplementarności i efektu synergii.	Zlecenie badania ewaluacyjnego	do wdrożenia: planowane na 2013-2015 r. przeprowadzenie stosownej ewaluacji	IZ RPO WL	Obecna perspektywa - 2013
3.	W ramach IZ RPO WL nie funkcjonuje system	Stworzenie mechanizmów zapewniają-	Narzędzie dla beneficjentów wskazujące dobre	Zbudowanie bazy projektów komplementarnych i rozszerzenie na jej podstawie istniejącej mapy	Rekomendacja odrzucona	IZ RPO	W najbliższym możliwym

Załącznik nr 3 do dokumentu „Analiza komplementarności projektów RPO WL z innymi interwencjami finansowanymi ze środków UE na terenie Lubelszczyzny”.

Lp	Wniosek wynikający z badania (nr strony w raporcie)	Proponowana rekomendacja	Stan docelowy / oczekiwany efekt wdrożenia rekomendacji	Propozycja sposobu wdrożenia rekomendacji	Status realizacji	Adresat	Termin wdrożenia rekomendacji
	monitoringu komplementarności (s .23, 39).	cych monitorowanie wzajemnego wpływu efektów projektów realizowanych na terenie województwa lubelskiego, poziomu i rodzaju tego wpływu.	praktyki w zakresie komplementarności. Dla IZ umożliwiające planowanie działań komplementarnych oraz ocenę spełniania przez projekt kryterium komplementarności. Baza projektów komplementarnych ułatwiająca monitorowanie występowania komplementarności i jej rodzajów.	projektów realizowanych na terenie województwa lubelskiego zawierającej informacje dotyczące celów projektu, realizowanych działań, rezultatów, oraz typów komplementarności (dane będą na bieżąco uzupełniane, np. przez opiekunów projektów).	(wdrożenie jest zbyt kosztowne i na obecnym etapie wdrażania istnieje duże ryzyko nieosiągnięcia zakładanych celów takiego przedsięwzięcia. Monitorowanie komplementarności odbywać się będzie poprzez kolejne ewaluacje). Ewentualne wdrożenie w przyszłej perspektywie.	WL	terminie Przyszła perspektywa
Rekomendacje horyzontalne							
4.	Pracownicy Urzędu Marszałkowskiego nie posiadają w ramach swoich obowiązków zadań dotyczących zapewnienia komplementarności wewnątrzprogramowej (s. 23). W związku z tym działania zmierzające do zapewnienia komplementarności są prowadzone nieregularnie, podejmowane pozasystemowo (s. 25).	Konieczne jest zastosowanie systemowych rozwiązań w zakresie zapewnienia komplementarności wewnątrz i międzyprogramowe j.	Funkcjonowanie systemu planowania i weryfikacji komplementarności. Gromadzenie danych służących monitorowaniu komplementarności.	<ul style="list-style-type: none"> W ramach istniejącej struktury wdrażania RPO WL w UM należy wyznaczyć dodatkowe zadania stanowiące element systemu planowania i zapewniania komplementarności (np. osoby tworzące dokumenty programowe powinny bardziej szczegółowo określić pożądaną komplementarność (rodzaj, stopień, wskaźnik docelowy, metodologie pomiaru), osoby zajmujące się przygotowaniem dokumentacji konkursowej powinny uwzględniać rolę komplementarności poprzez dobór kryteriów strategicznych, osoby oceniające wnioski o dofinansowanie powinny szczegółowo sprawdzać deklarowaną komplementarność, opiekunowie projektów powinni wprowadzać do utworzonej bazy realne skutki osiągnięte przez projekty, osoby prowadzące szkolenia muszą informować beneficjentów o zakładanym w danym konkursie znaczeniu komplementarności oraz jej rodzaju.) Funkcje muszą zostać powiązane odpowiednimi procedurami gwarantującymi efektywny przepływ informacji (np. aktualizowanie bazy efektów projektów do miesiąca po złożeniu wniosku o płatność, określenie istotności komplementarności w danym 	Do wdrożenia w przyszłej perspektywie	UMWL	Przyszła perspektywa

Załącznik nr 3 do dokumentu „Analiza komplementarności projektów RPO WL z innymi interwencjami finansowanymi ze środków UE na terenie Lubelszczyzny”.

Lp	Wniosek wynikający z badania (nr strony w raporcie)	Proponowana rekomendacja	Stan docelowy / oczekiwany efekt wdrożenia rekomendacji	Propozycja sposobu wdrożenia rekomendacji	Status realizacji	Adresat	Termin wdrożenia rekomendacji
				<p>konkursie odpowiednio przed ogłoszeniem konkursu i prowadzeniem szkoleń).</p> <ul style="list-style-type: none"> Konieczne jest stworzenie komórki koordynującej działania związane z zapewnianiem komplementarności. 			
5.	<p>Obecna współpraca i komunikacja pomiędzy poszczególnymi departamentami UMWL wdrażającymi różne programy operacyjne nie jest dobrze oceniana. W związku z tym nie została zapewniona komplementarność międzyprogramowa (s. 25).</p>	<p>Rozszerzenie zakresu zadań istniejącej komórki organizacyjnej oraz stworzenie systemu przepływu informacji.</p>	<p>Zwiększenie zakresu występowania projektów komplementarnych wśród przedsięwzięć w regionie finansowanych z funduszy europejskich.</p>	<p>Komórka zajmująca się zapewnianiem komplementarności powinna nawiązywać dialog z osobami wdrażającymi wszystkie programy operacyjne w województwie. Powinna również organizować spotkania, na których powzięte zostałyby ustalenia odnośnie ogłaszania konkursów zapewniających komplementarność (na podstawie ustaleń znaczenia komplementarności w poszczególnych obszarach przez Dział Zarządzania).</p>	<p>Do wdrożenia w przyszłej perspektywie</p>	<p>UMWL</p>	<p>Przyszła perspektywa</p>
6.	<p>Niejednolite rozumienie pojęcia komplementarności oraz jej idei przez niektórych pracowników IZ RPO WL, co ogranicza wykorzystywanie narzędzi jej zapewniania (s. 26).</p> <p>Brak określenia docelowego stopnia, rodzaju oraz obszaru zapewnienia komplementarności między i wewnątrzprogramowej (s. 23).</p>	<p>Ujednoczenie rozumienia pojęcia i istotności komplementarności we wdrażaniu funduszy unijnych.</p> <p>Określenie oczekiwanego stanu osiągnięcia komplementarności wdrażanych programów.</p>	<p>Możliwość prowadzenia spójnego dialogu w zakresie komplementarności.</p>	<p>Określenie i rozpowszechnianie definicji komplementarności na podstawie wytycznych MRR z uwzględnieniem specyfiki regionu. Stworzenie rozdziału dotyczącego komplementarności (definicja, znaczenie, rodzaj, zakładany wskaźnik komplementarności) + w dokumentach programowych.</p> <p>Aktualizacja planów w zakresie docelowego stopnia i poziomu komplementarności RPO WL w oparciu o dokumenty programowe oraz bieżący monitoring komplementarności.</p> <p>Wskazywanie możliwości i potrzeby osiągnięcia komplementarności międzyprogramowej (wyjaśnianie sposobu zapewniania komplementarności pomiędzy projektami dotyczącymi różnych obszarów tematycznych oraz realizowanych na różnym obszarze).</p>	<p>Do wdrożenia w przyszłej perspektywie</p>	<p>IZ RPO WL</p>	<p>Przyszła perspektywa</p>
7.	<p>Funkcjonujące w IZ RPO WL mechanizmy zapewniania komplementarności międzyprogramowej na etapie procedury oceny projektów należy uznać za niewystarczające. Istniejące kryteria</p>	<p>Wprowadzenie zmian w zakresie kryteriów wyboru projektów oraz w instrukcji wypełniania wniosku o dofinansowanie, tak aby zobowiąza</p>	<p>Stworzenie mechanizmu zapewniającego istnienie komplementarności międzyprogramowej.</p> <p>Stworzenie warunków do pozyskiwania danych do bazy projektów komple-</p>	<p>Konieczność zapewnienia elastyczności kryteriów wyboru projektów poprzez określanie kryteriów strategicznych i ich wag w danym konkursie. Uwzględnianie w kryteriach wyboru projektów komplementarności międzyprogramowej w zależności od obszaru i założeń programu i przyznawanie dodatkowych punktów za</p>	<p>Do wdrożenia w przyszłej perspektywie</p>	<p>IZ RPO WL</p>	<p>Przyszła perspektywa</p>

Załącznik nr 3 do dokumentu „Analiza komplementarności projektów RPO WL z innymi interwencjami finansowanymi ze środków UE na terenie Lubelszczyzny”.

Lp	Wniosek wynikający z badania (nr strony w raporcie)	Proponowana rekomendacja	Stan docelowy / oczekiwany efekt wdrożenia rekomendacji	Propozycja sposobu wdrożenia rekomendacji	Status realizacji	Adresat	Termin wdrożenia rekomendacji
	wyboru projektów oraz budowa wniosku o dofinansowanie nie zapewniają wyboru projektów komplementarnych w ramach innych interwencji, nie wymagają od beneficjentów wskazania komplementarności z projektami finansowanymi z innych programów (s. 29-38).	beneficjentów do wskazywania komplementarności międzyprogramowej.	mentarnych.	wykazanie tego rodzaju komplementarności. Wykorzystanie dobrych praktyk w ramach mechanizmów komplementarności stosowanych w innych programach np. poprzez zastosowanie rozwiązań z wniosku o dofinansowanie w ramach PO IŚ: we wniosku w opisie projektów komplementarnych należałoby wskazać: źródło wsparcia wspólnotowego, status projektu (zrealizowany/realizowany/planowany do realizacji), ramy czasowe (okres realizacji/planowana data złożenia wniosku), przedmiot projektu, jego rezultaty oraz na tej podstawie określić zakładaną komplementarność oraz synergię. Informacje zawarte we wnioskach o dofinansowanie stanowiąc będą punkt wyjścia do opracowania bazy projektów komplementarnych.			
8.	Jednym z najbardziej problematycznych aspektów realizacji projektów komplementarnych jest konkursowy tryb wyboru projektów. Ogranicza to możliwość zaplanowania i realizacji kilku projektów mających na celu kompleksowe rozwiązanie problemu (s. 42).	Wprowadzenie możliwości składania portfeli powiązanych projektów, zamiast pojedynczych przedsięwzięć.	Realizacja projektów komplementarnych problemowo.	Prowadzenie naboru i oceny grup powiązanych projektów zamiast pojedynczych przedsięwzięć. Portfel projektów powinien być dokumentem o charakterze strategicznym pokazującym logikę interwencji dla danego obszaru, wspólne cele i powiązania pomiędzy przedsięwzięciami	Do wdrożenia w przyszłej perspektywie	IZ RPO WL	Przyszła perspektywa